

Összeállító: KNEZT Sándor, SZUHAY Péter

Összeállítás ideje: 1975.

TART.: ÉPÍTKEZÉS,
VISELET,
TÁPLÁLKOÁS,
ÖSSZEFETÉSRE VONATKOZÓ ADATOK

34 lap

Földrajzi mutató: BABOCSA

Szakmutató:
X
XII
XIV

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

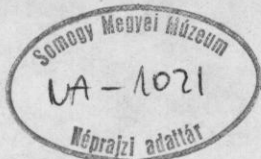

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖRÖS

ÁTVEVETVE AZ EGYSÉGES LTK. 2854-es TETELE ALÓL

2854

VI/1/13

Gyűjtő: Knézy, 1975 április

B a b ó c s a i építkezés

Baracsi Mihály 70 éves zsuppoló ember háza favázás, karóval rögzített sárfalu, zsuppos tetejű - elől félig kontyolt és deszka-oromzatu, hátul a kamra után a kis nyitott szin félsátortető szerűen van a tető élétől lefelé kiképezve.

Még ma is zsuppol: Zsuppoló szerkezémai: "létra, tetőmászó-létra, zsuppoló csavar, zsuppoló dróttü, zsuppoló lapicka, görbe vas /kampósvas/. Mesterségét öregapjától tanulta. Az egész járásban ismerték őket. Marapség füvel, sással, toldja ki a hiányzó zsupprézeket.

A Babócsa, Kossuth u.94.sz. lakóház műemlék jellegűnek javasolandó. Belülre nem tudunk menni, mert tulajdonosa -idegbeteg és alkoholista asz- szony- igen barátságtalanul fogadott. Pitarrészt csak a konyha előtt van. A tető elől csonkakontyos, deszkaoromzata van. A mestergerendavég kilóg elől és szépen faragott, a deszkaoromzat is díszes, a széle csipkés felül két 8 szögletű hosszukás szellőzője van. A pitar szögletes

deszkaajtós.

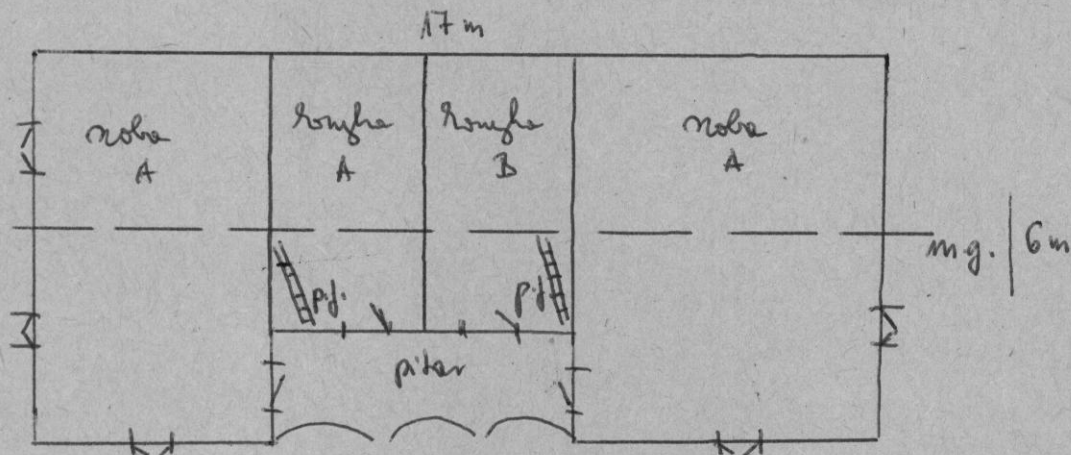
2854

Építkezés

VI/1/14

Babócsa, Béke u.

Somogy megye

A szoba részben leválasztás. A ház a múlt század végén épült, füstszobával, 3 szobával. A szobákban nem volt tűzhely, mert a szobából fűtött. Ma már teljesen van a Gy: Szuhay Péter egy. hallg. háza. Teljes, utolsó az fal anyaga.

2854

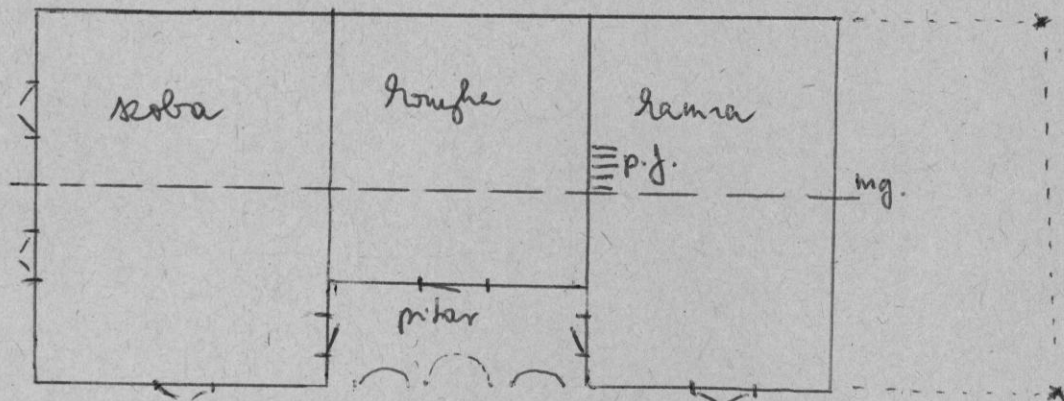
Építkezés

VI/1/15

Babócsa, Petőfi u 17

Somogy megye

Épült: 1890 körül

Rekonstruált alaprajz. A hejdem' voltból beépítéssel,
 a konyha fala síkfelületűvé, a két falatig.

Baracsi Mihály

Gy: Szuhay Péter egy. hallg.

Fülszoborház volt. A szoba mellett jellel lehetett.
 A két téglafal, szintelt, és ütközt. Lásd feljegyzést.

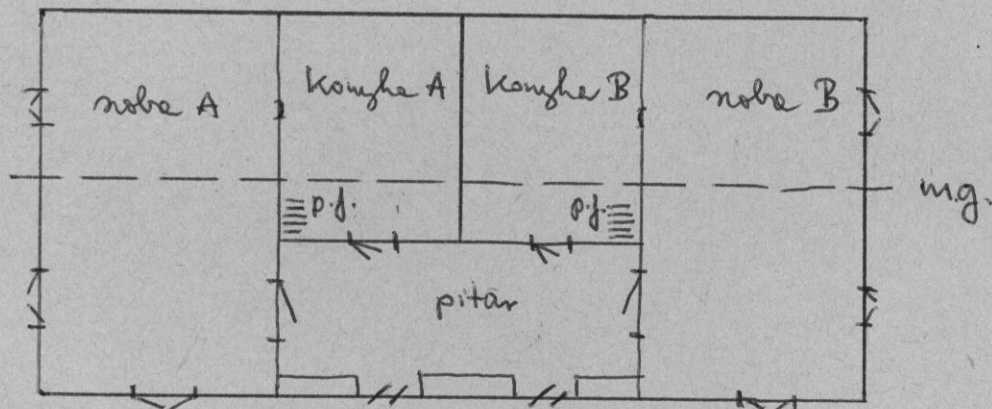
2854

Építkezés

VI/1/16

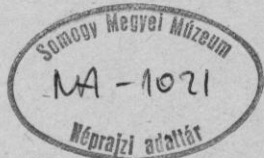
Babócsa, Rinyu u 63

Somogy megye

A ház eredetileg 3 osztékú volt, a konyha utókorláta a leendő kislépcső meg.
 Fűtőkészlet - konyha és konyha mellett, nobaiban nem volt - épült.
 Gerendavázas, „feszített” jelű, boltívű pítár. Gy: Szuhay Péter egy. hallg.
 A konyha felvételénél a nagyszobát jelölésével
 függ össze.

2854

VI/1/39

Adatközlő: Özv. Radics Istvánné
Babócsa
Gyűjtő: Szuhay Péter 1975. április

É t r e n d Babócsán

Három étkezés: 8 órakor esznek

etetés után, 12 órakor és délután 5 órakor.

A reggeli nagyon szegényes. A mezőn is 8-kor ettek. Aratáskor kivételként a meleg ételt. Kapáláskor hideg étel: kenyér gyümölcsgel.

Vacsora és ebéd rendszerint ugyanaz, ha főztek meleg ételt.

Vasárnapi étrend: évközi = savanyu káposztaleves hussal,
sült tészta

ünnepi: = husleves /baromfi/ főtt hus.

Kocsonyát: karácsony első napja reggel, újév, bucsu /Heresznyén, Béla-
vár két bucsu, a zágrábi püspökséghez tartozott/

Husvétkor: szentelt sonkát, tojástart, tormát esznek a tormát egészben eszik.

Karácsony reggeli nagygazdánál: kocsonya, sült kolbász, dísznöpecsenye,
malacpecsenye.

2854

VI/1/40

Adatközlő: Üzv. Radics Istvánné Babócsa
Gyűjtő: Szuhay Péter, 1975. április

Disznóhús felhasználása, Babócsa.

Szalonnát keveset fogyasztottak, kevés zsírt használtak fel. A disznó feldolgozása régies. Kolbászt sütve, levesbe főzve ették, nyersen /csak füstölve nem/, a vékonybélbe ceurkát töltöttek.

Háta szalonnáját zsírnak kisütötték, harsalla, ódalszalonna felfüstölve került elfogyasztásra, savanyu leveste tették /káposzta, répaleves - savanyított káposztából, répából./

A belsőségeket savanyu levesnek /tüdőleves/ használták fel. A májat még a disznóölés napján pörköltnek fogyasztották el.

Töltött káposztát nem ismerik.

Kocsonya náluk nagyméretű, mert egy tálból ették.

Sonkát szokták szenteltetni tojással, tormával együtt húsvétkor.

Zsáros kenyeret nem ették.

2854

VI/1/41

Adatközlő: Üzv. Radics Istvánné Babócsa
Gyűjtő: Szuhay Péter, 1975 április.

Kásás ételek

Gyakorlatok a kásás - hajdinás, köleses ételek. Hajdinát inkább a jobb módúak fogyasztottak. A hajdinatörő kölyüs szerkezetű. Hajdinát rétesbe, hurkába, kárába, hajdinalevesbe tették /kásaleves/

A kölest is kásának használták fel.

2854

VI/1/42

Adatközlő: Özv. Radics Istvánné Babócsa
Gyűjtő: Szuhay Péter, 1975. április

Tésztafélék Babócsán

Kisebb "pogácsát" készítettek itt, mint Bolhón /lepénykenyér/.
Fonott kalács is ismert "marenica" - násznagyok, pásztorok is
kapták. /Vizváron kétágu./

2854

VI/1/43

Adatközlő: Özv. Radics Istvánné
Babócsa.
Gyűjtő: Szuhay Péter 1975. április

Különböző növényi részek felhasználása

Gomba szerepe Vizváron is fontos. Sokféle módon készítették el. Száritták napon.

Aszalták: szilvát, körtét, almát kemencében. Szilvalekvárt főztek be. Vad gyümölcsöt ecetnek gyűjtötték.

Gombát halászok: parázs felett nyáron sűtik, ugyanúgy, mint a halat, szalonnát. Ugyanígy az erdei munkások.

Bab-szárzabb: pénteken nem eresztették lére, csak olajban megforgatták.

Uborkát csak nyáron kovászosnak tettek el.

Csak törkölypálinkát ittak.

2854

VI/1/44

Adatközlő: Özv. Radics Istvánné
Babócsa

Gyűjtő: Szuhay Péter, 1975 április

Tojás Babócsán

Eladták kereskedőknek. Pogácsába, tésztába csak ünnepen került
tojás.

2854

VI/1/45

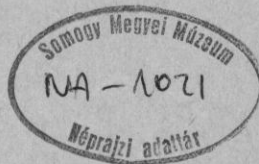
Adatközlő: Úzv. Radics Istvánné
Babócsa
Gyűjtő: Szuhay Péter 1975. április

Olaj

A növényi olajfogyasztás jelentős. A főzés nagyobb része olajjal történt, különösen böjti időszakban. 15 liter olaj fogyott évente egy-egy családnál.

2854

Olajütés

VI/1/46.
Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

1925-ben vette az olajütőjét Rinyujnépen. A faluban ő vplt a második mester, -az első Krumencz Pál volt, aki néhány évvel előbb vette meg az olajütőt. Előttük mindenki otthon ütötte az olajat. A környező református falvakban nem emlékeznek a házi olajütésre. A szerszámok is onnan kerültek át Babócsára, Bolhóra.

Az olajütő ~~fi~~tsége, a megmaradt olajpogácsa volt.

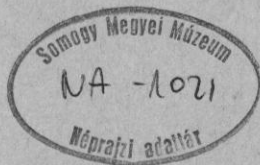
A: Pasa Pál /1896/kat.

Gy: Szuhay Péter egy.h.

2854

Gyűjtögetés

VI/1/38

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

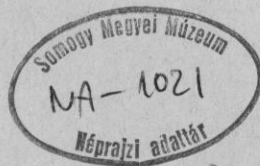
Édesanyja libatollat gyűjtögetett a párnába,
a ragyb erekben.

A:

Gy: Szuhay Péter egy.hallg.

2854

Visel et

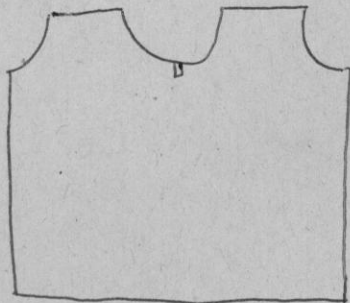
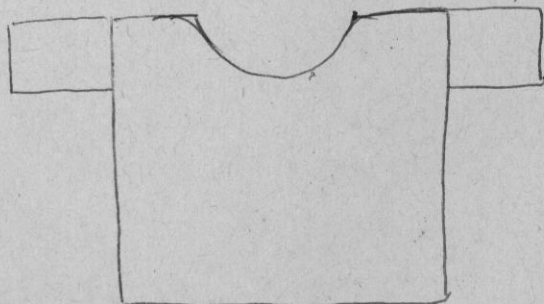
VI/1/17

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Női ing:

A: Szlika Pálné, Palaics

Mária /1897/ kat.

Gy: Szuhay Péter egy.hallg

2854

Viselet

V/1/18

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Férfi viselet: hétköznapi, -a századfordulón; 4 szeles
vászonadrág, lábszárközépig érő; galléros be-
bujós, mandzsettás, pálhanélküli ing; bocskor.
Fekete pörge kalap, fekete mellény.

A: Szlika Pálné, Palaics

Mária /1897/ kat.

Gy: Szuhay Péter egy.hallg.

2854

VI/1/19

Viselet

Babócsa
Somogy megye

1975 ápr.

A halott viselete: az adatközlő öregapját még tiszta
fehérben temették, az apját már feketében.

A: Szlika Pálné, Palaics
Mária /1897/ kat.

Gy: Szuhay Péter egy.hallg.

2854

VI/1/20

Visélet

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Szoknya: öregasszonyé fekete,
fiatalasszonyé piros, kék, diszitéses
lánnyé piros, kék, virágokkal.
anyaga: hétköznapi: karton, kékfestő
ünnepi: selyem grenadin
/szoknyából mindig egyet viseltek/

A: Szlika Pálné, Palaics

Mária/1897/ kat.

Gy: Szuhay Péter egy.hallg.

2854

Visélet

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Kötény: minden alkalommal viselték a szoknya felett,
négy ujjnyival rövidebb volt a szoknyánál.
A hétköznapi kartonból, az ünnepi-fiatalok-
nál fekete selyemből, idősebbeknél glottból
készült.

A: Szlika Pálné, Palaics

Mária /1897/ kat.

Gy: Szuhay Péter egy. hallg.

VI/1/21

2854

VI/1/22

Viselet

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Mellény "lélekmelegítő": a 40-es évektől kezdték el csinálni.
Gyapjuból kötötték, melyet előzőleg diófahejjal,
cserfakéreggel megfestettek. Mindenki maga kötötte
mellényét.

A: Szlika Pálné, Palaics

Mária/1897/ kat.

Gy: Szuhay Péter egy.hallg.

2854

VI/1/23

Viselet

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Báránybőr mellény: ködmön, hosszabb mint a kötött mellény,
ujjas, rátétes díszítése.

Az I. vil. háb. idején kiment a divatból.

A: Szlika Pálné, Palais

Mária/1897/ kat.

Gy: Szuhay Péter e.hallg.

2854

Visélet

VI/1/24

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Beliner kendő: házi-gyapjuból készült, mérete
160x160 cm. Mindenki maga készítette.
A színe rendszerint fekete volt, de a
lányoké fehér is lehetett.

Nagykendő: mérete nagyobb a beliner kendőnél,
gyári anyagból készült, nem kötött.

A: Szlika Pálné, Palaics

Mária /1897/ kat.

Gy: Szuhay Péter egy. hallg.

2854

VI/1/25

Viselet

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Gyermek viselete: a kicsi fiúk 6 éves korukig szoknyába jártak, még a II. vil. háb. körüli időben is.

A: Szlika Pélné, Palaics
Mária /1897/ kat.

Gy: Szuhay Péter egy. hallg.

2854

Viselet

VI/1/26
Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Kendő: bolti anyag-ünnepben dalin, kasmir, selyem. Hétköznapi karton. A heresznyeiak, vizváriak színesebb kendőket és ruhákat hordták.

A bélaváriak kezdtek el először sötétebb ruhában járni.

A: Szlika Pálné, Palaics Mária

/1897/ kat.

Gy: Szuhay Péter egy.hallg.

2854

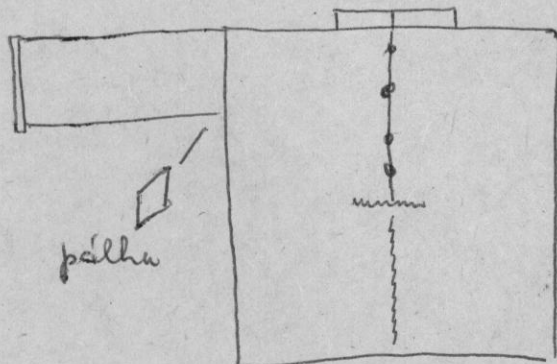

Visel et

felírás

VI/1/27

Babócsa
Somogy megye
1975 ápr.

A: Furtos Imréné
Semovcsán Katalin
Gy: Szuhay Péter egy.hallg.

2854

Viselet

V1/1/28

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Péntő: a hétköznapi 4-5 szeles, anyaga kendervászon,
a slicce hátul van, s hátul is kell megkötni.

Egyet hordtak.

Az ünnepi bolti anyagból készült. 2-3 darabot

is felvettek az asszonyok.

A péntő alsó szélén huzódó vízszintes ráncolás

/felhajtás/neve: számedli. A péntő lábszárközé-
pig ért.

A: Furtos Imréné,
Semovcsán ^Katalin

/1892/ kat.

Gy: Szuhay Péter egy.

hallg.

2854

ViséletBabócsa

Somogy megye

1975 ápr.

hajvisélet :lásd a fényképen/leány-asszony/ a lányok egy fonatba fonták hajukat még a század elején. 30-40 éve pedig kettőbe./A hajfonat horvátul: futa, futuca/

Az asszonyok a feltekert hajfonatra sámit tettek. Ezt ünnepkor és munkában egyaránt hordták. Templomba menet kendőt tettek rá. Ekkor selyemből készült a konyty. Aratáskor is viseltek sámit, fekete glott anyagból. A lányok is felkötötték a hajukat, s tehettek rá sámit, de kendőt akkor nem viseltek./A sámit, konytytűt, kendő felkötést lásd a fényképen./

Az asszony és a lány hajfonata megegyezett, három ágat fontak egybe, s ezt tekerték fel. Elöl nincs választék. Régen bodorintották, kisütötték elöl a hajukat és hátrafésülték.

A Furtos Imréné
Semovcsán Kata-
lin /1892/ kat

VI/1/29

2854

VI/1/30

Viselet

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Bocskor: Az I. világháborúig általános viselet, főleg
hétköznapi mezei munkáknál. Helybeli mesterek
készítették. A férfiak térdig érő, a nők boká-
ig érő bocskort viseltek, a szíj alatt kapcával.

A: Furtos Imréné,

Semovcsán Katalin

Gy: /1892 / kat.

Gy: Szuhay Péter egy.

hallg.

2854

v1/1/31

Viselet

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Kisbunda viseletére emlékeznek. Nevét horvátul nem tudják,
sem készítési helyét. Himzéses volt.

Szür: szürke posztóból készült, dérd alatt érő, ujjas, de
ujját nem használják. Galléros, rátétes díszítésű.

A: Furtos Imréné,
Semovcsán Katalin
/1892/ Kat.

Gy: Szuhay Péter egy.hall

2854

Viselet.

Beliner kendő:gyapjuból készült.A gyapjut készen vették;s maguk kötötték a kendőt,mely fekete színű.

Fiatalasszonyok fehér delin kendőt is hordtak.A beliner viselete az idős asszonyoknál ma is általános.

VI/1132
Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

A:Furtos Imréné,

Semovcsán Katalin

/1892 / kat.

Gy:Szuhay Péter egy.hallg.

2854

Viselet

VI/1/33

Babócsa
Somogy megye
1975 ápr.

Bunda sapka:kucsma alaku,de a kucsma szót nem ismerik/
fekete színü.
Széleskarimájú posztó kalap;a 20-as évektől a karimá-
ja kisebbedik.

A: Furtos Imréné, Semov-
csán Katalin /1892/
kat.
Gy: Szuhay Péter egy.hall.

2854

Visélet

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Szoknya:elől-kötős , elől sliccelt. Alsó szélén
színes szalag futott körbe,- Rettő vagy
három./ A környező reformátusoknál hi-
ányzik ez a csik/

A:Furtos Imréné, Semovcsán

Katalin /1992/ kat.

Gy:Szuhay Péter egy.hallg.

VI/1/34

2854

VI/1/35

Visélet

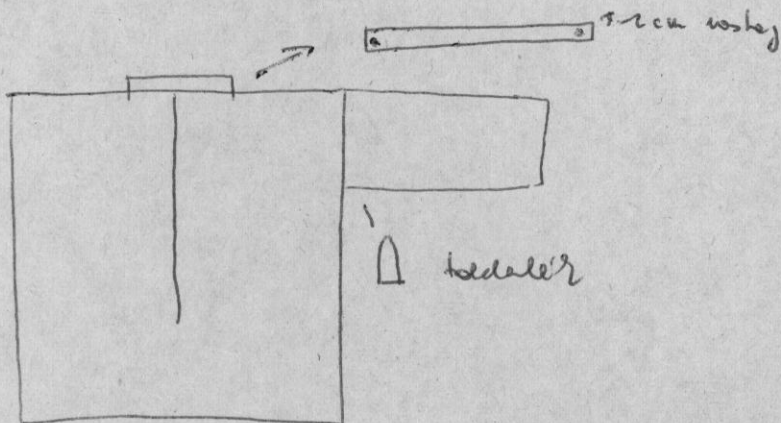
szűfűing

Rinyaujnép

Somogy megye

1975. ápr.

A: Kiss Jánosné, Pedzán

Katalin/1904/ ref.

Gy: Szuhay Péter egy.hallg.

2854

VI/1/36

Viselet

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Lábelli: csizmát a nők nem viseltek.
Legtöbbet mezitláb jártak.
Nyáridőben még a templomba
is mezitláb jártak az asszo-
nyok.

A:

Gy: Szuhay Péter egy.hallg.

2854

Viselet

VI/1/37

Babócsa

Somogy megye

1975 ápr.

Kötény: matlasszéból készült, alsó része szélesebb, tehát felfelé keskenyedő. A kötény rövidebb a szoknyánál, így a szoknya számedlije kilátszik a kötény alatt. A kötényt hátul kötik meg, de a régiebb időben elől kötötték meg.

A:

Gy: Szuhay Péter egy.hallg.